

Analysis of Shivan Fumani's Poetry: The Intersection of Language, Culture, Identity, and Socio-Political Critique

Habibollah. Sori¹, Latifeh. Salamatbavil^{2*}, Aliyeh. Yousef Fam²

¹ Ph.D. Student of Persian Language and Literature, Department of Persian Language and Literature, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

² Department of Persian Language and Literature, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

* Corresponding author email address: l_salamat@iauctb.ac.ir

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Sori, H., Salamatbavil, L., & Yousef Fam, A. (2024). Analysis of Shivan Fumani's Poetry: The Intersection of Language, Culture, Identity, and Socio-Political Critique. *Journal of Social-Political Studies of Iran's Culture and History*. 3(4), 322-341.

© 2024 the authors. Published by Iran-Mehr: The Institute for Social Study and Research. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

The present study aims to explore the aesthetics in the poetic style of Shivan Fumani. This research has been conducted using a descriptive-analytical method, relying on library resources. Data collection for this study was carried out through library resources, articles, and the use of reputable electronic databases. Subsequently, the researcher analyzed and examined Shivan Fumani's poetry from a stylistic perspective using descriptive and analytical methods. Shivan Fumani employs the colloquial and conversational Gilaki language as a tool to preserve and revive his native culture and local identity. By utilizing local vocabulary and idioms, he creates a sense of closeness to the culture of Gilan for his audience and reflects his cultural identity through poetry. In some of his poems, Shivan writes in the Gilaki language, making use of common words and expressions from the local dialect. This highlights the poet's indigenous identity and the culture of Gilan. The findings of the study indicate that the poet extensively employs rhetorical devices such as allusion, antithesis, irony, and proverb referencing, along with imaginative forms like simile, metaphor, metonymy, and personification. Paradoxical combinations are considered one of the most significant aesthetic dimensions of his language, frequently used in his poetry to enhance its beauty and impact. Discourse themes such as social and political thought, humanism and attention to human values, existential and philosophical concerns, pure and unblemished love, connection with nature and the environment, contemplation on human suffering and pain, critique of modern and mechanized life, emphasis on cultural and local identity, and reflections on fate and destiny are among the important subjects observed in Shivan Fumani's intellectual framework.

Keywords: *Paradoxical combinations, stylistics, Shivan Fumani, lyric poetry, modern vocabulary and idioms.*

EXTENDED ABSTRACT

The study begins by introducing Shivan Fumani as a prominent poet from the Gilan province, whose works are deeply intertwined with the culture, language, and socio-political realities of his time. Born in Fuman in 1946, Fumani's early life was influenced by his family's cultural background and the environment of northern Iran. His poetic journey started with a strong connection to the local Gilaki language, which he utilized as a medium to reflect his cultural identity and preserve the regional heritage. Fumani's works are characterized by the incorporation of colloquial language, making his poetry accessible and relatable to the local audience (Fomani, 2015). The introduction emphasizes the significance of Fumani's contributions to modern Persian and Gilaki poetry, highlighting his ability to merge traditional forms with contemporary expressions, thus creating a unique literary voice that resonates with diverse audiences.

The research methodology employed in this study is descriptive-analytical, utilizing library resources, academic articles, and credible electronic databases for data collection. This approach allowed for a comprehensive examination of Fumani's poetry from a stylistic perspective. The analysis focuses on various elements such as phonetic, lexical, and syntactic features, providing a detailed exploration of Fumani's linguistic techniques. The study also examines the poet's use of rhetorical devices, including metaphor, simile, irony, and paradox, which enhance the aesthetic appeal and depth of his work (Fomani, 2015). Additionally, the research highlights Fumani's use of traditional poetic meters and rhythmic patterns, which contribute to the musicality of his poetry and reinforce its emotional impact on the reader.

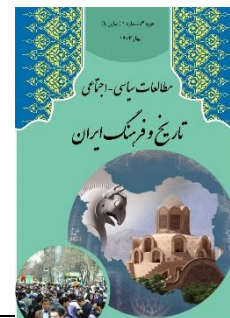
The findings reveal that Fumani's poetry is a rich tapestry of linguistic and cultural elements, reflecting his deep engagement with social and political themes. His poems often address issues such as social injustice, human suffering, existential dilemmas, and the alienation caused by modernity. Fumani's work is marked by a strong sense of humanism and empathy, as he consistently advocates for the marginalized and voiceless (Fomani, 2015). The study identifies Fumani's use of paradoxical combinations as a significant aesthetic feature, which not only enhances the poetic imagery but also underscores the complexities of human experience. His poetry serves as a critique of modern mechanized life, while also celebrating the cultural and natural beauty of Gilan, thereby creating a harmonious blend of critique and admiration.

In the discussion section, the study delves deeper into the stylistic nuances of Fumani's poetry, particularly his innovative use of language. Fumani's integration of Gilaki vernacular with Persian creates a dynamic linguistic interplay that enriches his poetic expression. His choice of simple, everyday language enhances the accessibility of his work, while his use of local idioms and proverbs adds a layer of cultural authenticity. The discussion also highlights Fumani's ability to infuse his poetry with humor and wit, using colloquial expressions to address serious social issues in a manner that resonates with a wide audience. Furthermore, the study explores Fumani's employment of internal and external musical elements, including rhyme, rhythm, and alliteration, which contribute to the lyrical quality of his poems and make them memorable and impactful.

The conclusion emphasizes the enduring relevance of Fumani's poetry, noting its significant contribution to the preservation of Gilaki culture and its influence on contemporary Persian literature. Fumani's innovative use of language, combined with his commitment to social critique and cultural

preservation, positions him as a pioneering figure in Iranian poetry. The study concludes that Fumani's work not only reflects the socio-political realities of his time but also offers timeless insights into human nature and societal dynamics. His poetry remains a vital part of Iran's literary heritage, celebrated for its aesthetic richness, cultural depth, and social relevance.

The extended abstract highlights the key aspects of the original study, providing a comprehensive overview of Fumani's poetic style and thematic preoccupations. It underscores the importance of Fumani's work in the context of Iranian literature and cultural history, while also reflecting the meticulous analytical approach adopted in the research. By focusing on Fumani's linguistic creativity, cultural engagement, and social critique, the study offers valuable insights into the intersection of language, culture, and identity in contemporary Iranian poetry.

تحلیل اشعار شیوین فومنی: پیوند میان زبان، فرهنگ و هویت، نقد اجتماعی و سیاسی

حبیب‌اله سوری^۱، لطیفه سلامت باویل^{۲*}، عالیه یوسف فام^۳

۱. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: I_salamat@iauctb.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

سوری، حبیب‌اله، سلامت باویل، لطیفه، و یوسف فام، عالیه. (۱۴۰۳). تحلیل اشعار شیوین فومنی: پیوند میان زبان، فرهنگ و هویت، نقد اجتماعی و سیاسی. *مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران*. ۳(۴)، ۳۲۲-۳۴۱.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

هدف پژوهش حاضر، زیبایی‌شناسی در سبک اشعار شیوین فومنی می‌باشد. پژوهش حاضر به شیوه توصیفی-تحلیلی و با بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای است. گردآوری داده‌های این جستار با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای، مقالات و بهره‌گیری از پایگاه‌های الکترونیکی معتبر انجام گرفته است و سپس نگارنده به روش توصیفی و تحلیلی از منظر سبک‌شناسی اشعار شیوین فومنی را تحلیل و واکاوی نموده است. شیوین فومنی از زبان عامیانه و محاوره‌ای گیلکی به عنوان ابزاری برای حفظ و احیای فرهنگ بومی و هویت محلی خود استفاده می‌کند. او با به‌کارگیری واژگان و اصطلاحات محلی، به مخاطبان خود احساس نزدیکی با فرهنگ گیلان می‌دهد و از این طریق، هویت فرهنگی خود را در شعر منعکس می‌کند. در برخی از اشعارش، شیوین به زبان گیلکی شعر می‌گوید و از واژگان و اصطلاحات رایج در گویش محلی بهره می‌برد. این امر به برجسته‌سازی هویت بومی شاعر و فرهنگ گیلان کمک می‌کند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که توجه شاعر به کاربرد فراوان ترفندهای بدیع معنوی از قبیل: تناسب، تضاد، تلمیح و ارسال المثل و صورت‌های خیالی همچون: تشبیه، استعاره، کنایه و جاندارانگاری می‌باشد. ترکیبات پارادوکسیکال را می‌توان از مهمترین ابعاد زیبایی‌شناختی زبان او به حساب آورد که در شعر او پرکاربردند و زیبایی و تأثیر سخن را دوچندان کرده‌اند. محورهای گفتمانی، چون: اندیشه‌های اجتماعی و سیاسی، انسان‌گرایی و توجه به ارزش‌های انسانی، توجه به مسائل وجودی و فلسفی، عشق پاک و بی‌آلایش و ارتباط با طبیعت و محیط زیست، تأمل بر رنج و درد انسانی، انتقاد از زندگی مدرن و ماشینی، تأکید بر هویت فرهنگی و بومی، نگاه به سرنوشت و تقدیر و ... از موضوعات مهمی است که در سطح فکری شیوین فومنی دیده می‌شود.

کلیدواژگان: ترکیبات پارادوکسیکال، سبک‌شناسی، شیوین فومنی، غزل‌سرا، واژگان و اصلاحات امروزی.

میراحمدسید فخری نژاد، معروف به شیون فومنی و متخلص به "شیون" فرزند میرجعفر در سوم دی ماه ۱۳۲۵ هـ. ش. در شهرستان فومن چشم به جهان گشود. پدرش متولد اردبیل بود و در شوروی سابق رشد کرد. او از آذری زبانان مهاجری بود که پس از اقامت در شهر فومن به عنوان نیروی ارتش، در پاسگاه این شهر مشغول به کار شد. مادرش مونس بهره بر سماکی "زنی باسواد و اهل فومن بود. مادر بزرگ میراحمد "گلنساخانم" با وجود سواد کم، بسیار با تجربه و دانا بود و علاقه‌ی زیادی به نوه بزرگ خود داشت. میراحمد در کودکی بسیاری از اوقات زندگی خود را در کنار مادر بزرگ که از او با نام "پیلی آبجی" یاد می‌کردند سپری کرد. نخستین انگیزه‌های میراحمد در گرایش به فرهنگ عامه با آموزه‌های مادر بزرگش آغاز گردید. وی، پس از پایان دوره دبیرستان به عنوان سپاهی دانش "به مدت هجده ماه در بخش طارم علیا، از توابع استان زنجان مشغول به کار شد. در اواسط سال ۱۳۵۱ هـ. ش به آموزش و پرورش استان گیلان منتقل و در زادگاهش فومن ساکن شد. وی پس از انتقال به گیلان در پستهای اداری آموزش و پرورش مشغول به کار گردید. در طول این مدت ترانه‌های بسیاری برای آهنگ سازان و خوانندگان معروف گیلان سرود و بخشی از اشعار فارسی خود را در جراید به چاپ رساند. شیون در سال ۱۳۵۵ هـ. ش به شهر رشت انتقال یافت و با خانواده در این شهر ساکن شد. او از سال ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۶۰ سروده‌های گیلکی اش را با صدای خود بر روی نوار کاست ضبط کرد. این مجموعه‌ها که شامل چهار نوار با عنوان "گیله اوخان" بود به سرعت در میان اقشار مردم انتشار یافت. شاعر مجموعه‌های پنجم و ششم گيله اوخان را به ترتیب در زمستان و تابستان ۱۳۶۴ هـ. ش به مردم ادب دوست گیلان تقدیم کرد. شیون فومنی پس از این تاریخ به عنوان شاعر بومی و فولکلوریک شناخته شد و در مجامع ادبی کشور شرکت کرد.

از او آثار هنری زیادی بر جا مانده است؛ او در زمینه شعر، قصه، نمایشنامه منظوم و ادبیات کودک و نوجوان به فعالیت‌های هنری خود ادامه داد. دفترهای شعر او که به زبان فارسی سروده شده اند، عبارتند از: ۱- پیش پای برگ ۲- یک آسمان پرواز ۳- رودخانه در بهار ۴- کوچه باغ حرف ۵- از تو برای تو. شیون در قالبهای شعری مختلفی طبع آزمایی کرده است. او از قالبهایی چون غزل، مثنوی، رباعی، دوبیتی، نو و سپید بهره برده است و به استادی تمام شعرهایش را در این قالبها سروده است. تصویرسازی‌های قوی، استعاره‌های شیرین و دلچسب، واژه‌های لطیف و خوش آهنگ و تشبیهات رنگین در شعرهایش به چشم می‌خورد. مسائل اجتماعی نیز در اشعارش نمود یافته است؛ به ویژه در اشعارش به زبان گیلکی دفاع از حق مردم مظلوم و ستم کشیده در مقابل رنج و عذابی که از اربابان به آن‌ها تحمیل می‌شد از مسائل برجسته اجتماعی است که او به آن‌ها اشاره کرده است.

مقالات و مطالب فروانی درباره اشعار شیون فومنی نگاشته شده است؛ اما هیچ یک از آن‌ها درباره بررسی سبکی اشعار فومنی نمی‌باشد. به طور کلی اغلب تحقیقات انجام شده درباره فومنی مربوط به مباحث فکری وی و یا برخی ویژگیهای خاص در اشعار گیلکی وی می‌باشند و بررسی سبک اشعار وی پیش ازین صورت نگرفته است. با وجود تحقیق درباره دیگر شاعران مشهور و غیر مشهور، جای خالی تحقیقی درباره سبک اشعار شیون فومنی محسوس است. روش این پژوهش به شیوه توصیفی-تحلیلی و با بهره گیری از منابع کتابخانه‌ای است. سوال اساسی که پیکره پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهد اینست که بارزترین مشخصه‌های سبکی اشعار شیون فومنی چیست؟ به همین منظور در این پژوهش، اشعار فومنی از وجوه گوناگون مورد بررسی قرار گرفته و ویژگی‌های مختلف آن با شواهد شعری ذکر شده است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به شیوه توصیفی-تحلیلی و با بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای است. گردآوری داده‌های این جستار با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای، مقالات و بهره‌گیری از پایگاه‌های الکترونیکی معتبر انجام گرفته است و سپس نگارنده به روش توصیفی و تحلیلی از منظر سبک‌شناسی اشعار شیون فومنی را تحلیل و واکاوی نموده است.

بحث و بررسی

ویژگی‌های سبکی اشعار شیون فومنی

در این پژوهش، اشعار شیون فومنی در سه سطح زبانی و بلاغی و فکری مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است:

۱- سطح زبانی

مهمترین ویژگی‌ها و بخش‌هایی که در این سطح مورد کنکاش و بررسی قرار می‌گیرد، عبارتند از ویژگی‌های آوایی، لغوی و نحوی. در این بخش کوشیده شده است تا ویژگی‌های بخش‌های ذکر شده به طور جداگانه و مفصل شرح و بیان گردد.

نمونه‌هایی از اشعار شیون فومنی:

شعر فارسی:

از سروده‌های شیون فومنی به فارسی:

“برادر جان اگر باران بگیرد
دل عاشق ز غم پر می‌زند بال
مگر این ابرها از گریه کردن
به شوق دل که آید گاه و بی‌گاه”

این شعر در بحر هزج سروده شده است که با ضرب آهنگی محکم و ریتمیک همراه است و این وزن مخصوص مثنوی‌های عاشقانه است (مفاعیلن، مفاعیلن، فعولن)

شعر گیلکی:

“دار بوگیلون، چمون بویه
دار بوگیلون، ونگار آسمان هس
بویه آسمان خوشکا، بلاره خنیا
آسمان جون، نیشین تو دس چمون”

این شعر گیلکی از شیون فومنی، در بحر رمل با وزنی موسیقایی که به زیبایی و آهنگ‌گوش گیلکی کمک می‌کند، سروده شده است.

شیون فومنی با ترکیب وزنی دقیق و استفاده از بحرهای سنتی در اشعار فارسی و گیلکی، توانسته است اشعاری خلق کند که از نظر موسیقی بیرونی بسیار قوی و تأثیرگذار هستند. این ویژگی‌ها، او را به یکی از شاعران برجسته و ماندگار در تاریخ ادبیات ایران تبدیل کرده است.

موسیقی کناری:

قافیه:

قافیه، هم‌آوایی ناتمامی است که از تکرار یک یا چند صامت با توالی یکسان در پایان آخرین واژه‌های نامکرر مصارع یا ابیات یک شاعر و گاه پیش از ردیف می‌آید. (Haqshenas, 1991). قافیه در شعر، به واژگانی اشاره دارد که در پایان مصراع‌ها یا ابیات با یکدیگر هم‌صدا و هماهنگ باشند. شیون فومنی از قافیه به عنوان ابزاری برای ایجاد هماهنگی در شعر استفاده می‌کند. قافیه در اشعار او نه تنها به موسیقی

شعر می‌افزاید، بلکه به تقویت معنای شعر نیز کمک می‌کند. قافیه‌های مورد استفاده در اشعار شیون معمولاً ساده، روان و هماهنگ با زبان روزمره هستند. او از قافیه‌های پیچیده یا دشوار که ممکن است به روانی شعر لطمه بزنند، پرهیز می‌کند. قافیه‌ها در اشعار گیلکی شیون، با توجه به گویش و تلفظ محلی، به شکلی طبیعی و بی‌تکلف قرار می‌گیرند.

در کلمات قافیه، هرچه تعداد مصوت و صامت‌های یکسان بیشتر باشد، قافیه آهنگین‌تر بوده و ارزش موسیقایی آن بیشتر است و این مسئله در اشعار فومنی نیز مورد توجه بوده است:

“به روستا علف شبنم پگاهی تو بلور عاطفتی، نشکنی الهی تو”

(Fomani, 2015)

نمونه‌ی دیگر از قافیه در شعر فارسی:

“بگذر ز من ای آشنای دل از درد و غم کیسه‌ای پر کن
بردار دل از عشق بی‌فرجام بشنو که دلم شکسته، باور کن”

در این شعر، قافیه‌ها به شکل “پر کن”، و “باور کن” آمده‌اند که با هماهنگی و هم‌صدایی به خلق موسیقی کناری شعر کمک می‌کنند.

نمونه‌ای از قافیه در شعر گیلکی:

“بیا هیچی نیا تو دس من همون جانا بزن دس من
بوی گول‌ها، دلم می‌گیرنه بگیر بشکن قفس من”

در این شعر گیلکی، قافیه‌های “دس” و “قفس” به خوبی در کنار هم قرار گرفته‌اند و به تقویت موسیقی شعر کمک می‌کنند.

ردیف:

ردیف “بخشی از موسیقی کناری است و در علم قافیه، لفظ یا الفاظی است (حرف، اسم، ضمیر، فعل جمله عبارت شبه جمله) مستقل از قافیه که پس از آن به یک معنی و به یک لفظ تکرار می‌شود و شعر در معنی خود به آن نیاز دارد.” (Mahyar, 2006). ردیف از ویژگی‌های شعر فارسی است و “سهم به سزایی در بالا بردن آهنگ و موسیقی و در نتیجه، خوش نوایی شعر دارد و از همین رو پیوسته مورد توجه شاعران بوده است. “کلمه یا کلماتی را که در آخر مصرع عیناً بعد از قافیه تکرار شوند را ردیف می‌گویند.” (Shamisa, 2002, 2019)؛ اما برخی مانند محسنی بر این عقیده نیستند و می‌گویند: “ردیف ممکن است در چند معنی بیاید. ردیف واژه یا واژه‌هایی است که پیوسته و گسسته در یک یا چند معنی پس از قافیه، در پایان مصرع یا بیت می‌آید.” (Mohseni, 2003)؛ در حقیقت ردیف از دیدگاه موسیقی شناس، تقویت‌کننده اثر لحن در یک قطعه شعر است. بسیاری از اشعار فومنی ردیف دارد.

شیون فومنی از ردیف‌های ساده و گاهی پیچیده در اشعارش استفاده می‌کند تا به انسجام معنایی و موسیقایی اثر بیفزاید. ردیف‌ها در اشعار فارسی و گیلکی شیون معمولاً کوتاه و هم‌معنا با محتوای شعر هستند و به تکرار و تأکید معنا کمک می‌کنند. استفاده از ردیف باعث می‌شود که شعر به صورت آهنگین‌تر و با تأکید بیشتری به گوش برسد.

نمونه‌ای دیگر از ردیف در شعر فارسی:

“دلم را بشکن ای جانا، دلم را بشکن ای جانا که دیگر نیست در دل شوق دیدار
تو با خود بردی آن شور جوانی دلم را بشکن ای جانا، دلم را بشکن ای جانا”

در این شعر، ردیف “دلم را بشکن ای جانا” که تکرار شده، تأثیر عاطفی و موسیقایی عمیقی به شعر می‌بخشد.

نمونه‌ای از ردیف در شعر گیلکی:

“شام دردم، شام دردم
و یسه بزم، شام دردم
ناله می‌کنم تا شب یلدای تو
شام دردم، شام دردم”

در این شعر گیلکی، ردیف “شام دردم” به شکلی مکرر و تأثیرگذار به کار رفته است و موسیقی و معنای شعر را تقویت می‌کند.

ترکیب قافیه و ردیف:

شیون فومنی در برخی از اشعار خود، به شکلی هنرمندانه از ترکیب قافیه و ردیف استفاده می‌کند. این ترکیب، علاوه بر افزودن به موسیقی شعر، به انسجام ساختاری و معنایی شعر نیز کمک می‌کند. چنین اشعاری معمولاً از نظر ریتمیک بسیار قوی و جذاب هستند و به راحتی در ذهن مخاطب جای می‌گیرند.

نمونه‌ای از ترکیب قافیه و ردیف در شعر فارسی:

“دل به دریا زده‌ام ای یار
دل به دریا زده‌ام ای یار
شب به فردا رسانم با خیال تو
دل به دریا زده‌ام ای یار”

در این شعر، قافیه و ردیف “دل به دریا زده‌ام ای یار” با هم ترکیب شده و یک ریتم منسجم و جذاب را ایجاد کرده است. نمونه‌ای از

ترکیب قافیه و ردیف در شعر گیلکی:

“دل نازک، دل نازک
دل پر از غم و درد دل نازک
جانا نوا با دل نازک
من دل نازک، دل نازک”

در این شعر گیلکی، ردیف “دل نازک” همراه با قافیه‌های مشابه به ایجاد موسیقی زیبا و همگرا کمک کرده است.

موسیقی کناری (قافیه و ردیف) در اشعار شیون فومنی نقش بسزایی در ایجاد هماهنگی و زیبایی اشعار دارد. این موسیقی، به همراه موسیقی بیرونی (وزن و بحر)، به اشعار او قدرت و تأثیرگذاری می‌بخشد. شیون فومنی با استفاده از این عناصر، اشعاری خلق کرده که نه تنها از لحاظ محتوا غنی هستند، بلکه از نظر موسیقایی نیز گوش‌نواز و دلنشین‌اند. این ویژگی‌ها، شیون فومنی را به یکی از شاعران برجسته و تأثیرگذار در شعر فارسی و گیلکی تبدیل کرده است.

موسیقی درونی:

این نوع موسیقی نیز در ایجاد هماهنگی و انسجام عناصر شعر نقشی اساسی داشته و باعث ایجاد ریتم و التذاذ در شعر می‌گردد. در تعریف موسیقی درونی آورده‌اند: “مجموعه هماهنگی‌هایی که از رهگذر وحدت یا تشابه یا تضاد صامت‌ها و مصوت‌ها در کلمات شعر پدید می‌آید.” (Shafiei Kadkani, 2007, 2019).

بررسی سبکی واژه‌ها (لغوی)

واژگان و سبک لغوی در اشعار شیون فومنی، یکی از مهم‌ترین جنبه‌های شعری او است که نشان‌دهنده پیوند عمیق او با فرهنگ، زبان و طبیعت منطقه گیلان است. سبک واژگان در اشعار او به گونه‌ای است که می‌تواند به زیبایی مضامین اشعار او را منعکس کند و تأثیرگذاری آن‌ها را افزایش دهد. در ادامه، به بررسی سبکی واژه‌ها (لغوی) در اشعار شیون فومنی می‌پردازیم:

۱- استفاده از زبان گیلکی و محلی:

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های سبک لغوی اشعار شیون فومنی، استفاده از زبان گیلکی و واژگان محلی است. او از این زبان به‌عنوان ابزاری برای بیان احساسات و تجربیات خود استفاده می‌کند و به کمک واژگان گیلکی، فضای بومی و فرهنگی منطقه را به تصویر می‌کشد. اشعار گیلکی او با بهره‌گیری از اصطلاحات، واژگان و گویش‌های محلی، توانسته‌اند ارتباطی نزدیک‌تر با مخاطبان بومی برقرار کنند.

نمونه‌ای از شعر گیلکی:

“گوش من، دار بوگیلون   چمون بویه، بیه و نولون”

در این شعر گیلکی، واژگان “دار بوگیلون” (درخت بید) و “چمون” (چمن) به‌خوبی فضای طبیعی گیلان را به تصویر می‌کشند و ارتباط مستقیمی با محیط بومی دارند.

۲- ترکیب واژگان محلی با واژگان فارسی:

شیون فومنی در بسیاری از اشعارش، از ترکیب واژگان گیلکی و فارسی استفاده کرده است. این ترکیب نه‌تنها به اشعار او تنوع می‌بخشد، بلکه به شعر حالتی چندزبانه و چندفرهنگی می‌دهد که نشان‌دهنده دنیای زبانی و فرهنگی اوست. این روش در اشعار او باعث ایجاد نوعی پل ارتباطی میان فرهنگ محلی و فرهنگ ملی می‌شود.

نمونه‌ای از ترکیب واژگان گیلکی و فارسی:

“دل با غم و گیلکی شوما   پر بهار و شمس‌هی فردا”

در این نمونه، واژه‌های گیلکی و فارسی به زیبایی در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند و حس نزدیکی به هر دو زبان را به مخاطب منتقل می‌کنند.

۳- استفاده از واژگان ساده و روزمره:

شیون فومنی در اشعارش از واژگان ساده و روزمره استفاده می‌کند. او از پیچیدگی‌های زبانی و ادبی که ممکن است مخاطب عام را از شعر دور کند، پرهیز می‌کند. این انتخاب لغوی به او امکان می‌دهد تا اشعارش به سادگی و روانی درک شوند و ارتباط نزدیک‌تری با مخاطبان خود برقرار کنند.

نمونه‌ای از واژگان ساده:

“دل من گرفته از این غم   که هر شب تا صبح بیدارم”

این شعر با واژگان ساده‌ای چون “دل”، “غم”، “شب” و “بیدار” ساخته شده است که به سادگی قابل فهم و درک هستند.

۴- بهره‌گیری از واژگان طبیعی و محیطی:

اشعار شیون فومنی سرشار از واژگان طبیعی است که به‌طور مستقیم از طبیعت گیلان الهام گرفته شده‌اند. او از واژگانی چون “باران”، “دریا”، “جنگل”، “چمن” و “بید” به‌عنوان ابزارهایی برای بیان احساسات و توصیف حالات استفاده می‌کند. این واژگان به اشعار او حسی از طبیعت و فضای بومی می‌بخشند و ارتباطی عمیق با محیط زیست ایجاد می‌کنند.

نمونه‌ای از واژگان طبیعی:

“بوی دریا، صدای جنگل   هوای بارانی، دل گرفته”

در این نمونه، واژگان “دریا”، “جنگل” و “باران” به خلق تصویر زیبایی از طبیعت گیلان کمک کرده‌اند.

۵- استفاده از استعاره‌ها و تشبیهات ساده:

شیون فومنی از استعاره‌ها و تشبیهات ساده برای بیان احساسات و مفاهیم خود بهره می‌برد. این تشبیهات و استعاره‌ها غالباً با استفاده از واژگان روزمره و ملموس ساخته می‌شوند که به شعرهای او رنگ و بویی ساده و درعین حال عمیق می‌بخشند.

نمونه‌ای از استعاره‌ها و تشبیهات ساده:

“دلت مثل برگ خزان است   که با هر بادی می‌لرزد”

در اینجا، دل به برگ خزان تشبیه شده است که با هر بادی می‌لرزد، و با واژه “باد” استعاره‌ای ساده و درعین حال قدرتمند ساخته است.

نمونه‌ای از استعاره:

“وزید صاعقه از من چه ماند! خاکستر و کنده‌ای که همه چشم سوز و اشک آور.”

(Fomani, 2015)

در اینجا، “صاعقه” استعاره از مرگ و مصیبت است و “کنده” وجود و جسم نابود شده شاعر.

۶. استفاده از اصطلاحات و ضرب‌المثل‌های محلی:

یکی دیگر از ویژگی‌های واژگان در اشعار شیون فومنی، استفاده از اصطلاحات و ضرب‌المثل‌های محلی است. این اصطلاحات و ضرب‌المثل‌ها به اشعار او عمق فرهنگی می‌بخشند و به مخاطبان بومی احساس آشنایی و نزدیکی بیشتری می‌دهند.

نمونه‌ای از اصطلاحات محلی:

“کار ما مئه خوره، خورده جان ما   چه سود از این دنیا که رفته از ما”

در این نمونه، اصطلاح “خوره” که به معنای از بین بردن آرام و تدریجی است، به‌خوبی بیانگر حس ناامیدی و فرسایش درونی است. واژگان و سبک لغوی در اشعار شیون فومنی بازتاب‌دهنده فرهنگ، زبان و طبیعت گیلان است. او با بهره‌گیری از واژگان گیلکی، ترکیب زبان‌های گیلکی و فارسی، استفاده از واژگان ساده و روزمره، و بهره‌گیری از اصطلاحات محلی، توانسته است اشعاری خلق کند که همزمان ساده و عمیق، محلی و جهانی هستند. این ویژگی‌ها، اشعار شیون فومنی را به آثاری ماندگار و مورد توجه در ادبیات فارسی و گیلکی تبدیل کرده‌اند.

کاربرد زبان عامیانه در سبک شناسی اشعار شیون فومنی

کاربرد زبان عامیانه در اشعار شیون فومنی یکی از ویژگی‌های برجسته و مهم سبک‌شناسی او به شمار می‌آید. این شاعر گیلانی با بهره‌گیری از زبان محاوره‌ای و عامیانه توانسته است پیوندی نزدیک‌تر و صمیمی‌تر با مخاطبان خود برقرار کند. استفاده از این زبان در اشعار او نشان‌دهنده تلاش برای حفظ هویت محلی و فرهنگی، و همچنین تأکید بر اصالت و ریشه‌های مردمی شعر است. در ادامه به بررسی جنبه‌های مختلف کاربرد زبان عامیانه در سبک‌شناسی اشعار شیون فومنی می‌پردازیم.

نمونه:

“عزیز” سیب‌های طالقانم، دوستدارم کو   میان کوچه‌های رشت، جا پای نگارم “ کو^۱.
مگر از باد “منجیلیم” سرشتند این که در هر دم   دوان از دشت می‌پرسم: دیارم کو دیارم کو؟

^۱ عزیز و نگار: عاشق و معشوقی که قصه وصل و فراقشان در کوچه باغ‌های گیلان و قسمت غربی مازندران جاری است.

(Fomani, 2015)

۱- پیوند با فرهنگ و هویت بومی:

شیون فومنی از زبان عامیانه و محاوره‌ای گیلکی به عنوان ابزاری برای حفظ و احیای فرهنگ بومی و هویت محلی خود استفاده می‌کند. او با به کارگیری واژگان و اصطلاحات محلی، به مخاطبان خود احساس نزدیکی با فرهنگ گیلان می‌دهد و از این طریق، هویت فرهنگی خود را در شعر منعکس می‌کند. در برخی از اشعارش، شیون به زبان گیلکی شعر می‌گوید و از واژگان و اصطلاحات رایج در گویش محلی بهره می‌برد. این امر به برجسته‌سازی هویت بومی شاعر و فرهنگ گیلان کمک می‌کند.

۲- بیان احساسات و تجربیات مردمی:

یکی از دلایل اصلی استفاده از زبان عامیانه در اشعار شیون فومنی، تأکید بر ارتباط نزدیک با مردم و بیان احساسات و تجربیات آنهاست. زبان عامیانه به شیون این امکان را می‌دهد که به شکل مستقیم‌تر و صمیمی‌تری با مخاطبان خود سخن بگوید و مسائل و مشکلات آنها را به تصویر بکشد.

نمونه: "زندگی بازپچه‌س گاهی باختیم گاهی بردیم، ولی تهش هیچ‌چی نبود."

این نوع بیان ساده و عامیانه، نشان‌دهنده تلاش شاعر برای بیان واقعیت‌های زندگی به زبانی قابل فهم برای همه است.

۳- ایجاد صمیمیت و نزدیکی با مخاطب:

استفاده از زبان عامیانه به اشعار شیون فومنی حالتی صمیمی و دلنشین می‌بخشد. او با به کارگیری این زبان، فاصله میان شاعر و مخاطب را کم کرده و فضایی ایجاد می‌کند که در آن مخاطب احساس می‌کند شاعر از میان خود او برخاسته و با زبان خود او سخن می‌گوید. این ویژگی، شعرهای شیون را برای طیف گسترده‌ای از مردم قابل فهم و دلنشین می‌سازد.

نمونه: "رفیق راه، جز تنهایی ام نیست رفاقت کن، رفیق راه تر شو"

(Fomani, 2015)

نمونه: "یه روز خوب میاد، همه خنده‌ها برمی‌گرده، غم و غصه می‌ره پی کارش"

این شعر با زبان ساده و عامیانه، امید به آینده‌ای بهتر را به شکلی صمیمانه و دلنشین بیان می‌کند.

۴- نقد اجتماعی با زبان ساده:

شیون فومنی از زبان عامیانه برای بیان نقدهای اجتماعی خود بهره می‌برد. او از طریق این زبان به مشکلات و نابرابری‌های جامعه اشاره می‌کند و از نارسایی‌ها و ظلم‌های اجتماعی انتقاد می‌کند. استفاده از زبان عامیانه در این نقدها باعث می‌شود که پیام او به‌سادگی و به‌طور مستقیم به مخاطب منتقل شود.

نمونه: "حق ما خوردنی‌یه، کسی نیست که داد بزنه، همه ساکتن"

نمونه: "چو شعر شیونیان" شمع تیره روزانی بسوز و شکوه مکن این چه روزگاری هست"

(Fomani, 2015)

این شعر به‌طور ساده و عامیانه، به موضوع بی‌عدالتی و سکوت در برابر آن اشاره می‌کند.

۵- طنز و شوخ‌طبعی:

یکی دیگر از کاربردهای زبان عامیانه در اشعار شیون فومنی، استفاده از آن برای خلق طنز و شوخ‌طبعی است. او با به‌کارگیری اصطلاحات و عبارات محاوره‌ای، فضایی طنزآمیز ایجاد می‌کند که به مخاطب اجازه می‌دهد تا از طریق خنده به تأمل و تفکر بپردازد.

نمونه: “اگر سَروَت خرامد بر لب جوی
به کبکان می‌دهم آواز خنده”

(Fomani, 2015)

نمونه: “زندگی مثل هندونه‌س یا شیرینه یا بی‌مزه، ولی تَهشُ می‌خوری!”

این شعر با طنزی ساده و محاوره‌ای، به ناپایداری و غیرقابل پیش‌بینی بودن زندگی اشاره می‌کند.

۶-سادگی و روانی زبان:

زبان عامیانه به اشعار شیون فومنی حالتی ساده و روان می‌بخشد. او از طریق این زبان، به جای استفاده از کلمات پیچیده و ساختارهای سنگین، به بیان موضوعات به‌صورت ساده و قابل فهم می‌پردازد. این سادگی زبان به جذب بیشتر مخاطب و ایجاد ارتباط قوی‌تر با او کمک می‌کند.

نمونه: “شاید نرسد بهارِ دیگر، شاید!
تا هست بهار، جلوه ای با من کن”

(Fomani, 2015)

نمونه: “هرچی می‌خواهی بگو، ولی دلم هنوز باهاته، هر جا بری دنبالت میام”

در این شعر، شاعر به سادگی و با زبانی روان از عشق و وابستگی سخن می‌گوید.

۷-تقویت جنبه‌های موسیقایی شعر:

زبان عامیانه در اشعار شیون فومنی به جنبه‌های موسیقایی شعر نیز کمک می‌کند. آهنگین بودن و ریتم طبیعی واژگان محاوره‌ای، باعث می‌شود که شعرهای او حالتی خوش‌صدا و گوش‌نواز داشته باشند. این ویژگی موسیقایی، شعرهای او را به‌شکلی دلنشین‌تر برای شنیدن و خواندن تبدیل می‌کند.

نمونه: “نه صحرايي، بگيرم دامن تو
نه دريايي، بپوشانم تن تو”

(Fomani, 2015)

نمونه: “صدای بارون میاد، دل من هوایی شده، تو کجایی؟”

در این شعر، زبان ساده و عامیانه به همراه تکرار صداها و ریتم آهنگین، حس موسیقایی خاصی به شعر می‌بخشد. کاربرد زبان عامیانه در اشعار شیون فومنی، یکی از عوامل کلیدی در ایجاد سبک خاص و منحصر به فرد اوست. این زبان به او اجازه می‌دهد تا با مخاطبان خود ارتباط نزدیک‌تری برقرار کند و از طریق بیان ساده و صمیمانه، به مسائل و موضوعات عمیق انسانی، اجتماعی، و فرهنگی بپردازد. سادگی، صمیمیت، و روانی زبان عامیانه در اشعار او، به همراه تأکید بر هویت بومی و نقدهای اجتماعی، از شیون فومنی شاعری ساخته که هم در میان مردم محبوب است و هم از نظر ادبی جایگاه ویژه‌ای دارد و بیت دیگری به عنوان نمونه ذکر می‌گردد:

“شعر است و شراب و شب و شیدایی و “شیون”
از خرمن طبع دگران خوشه نچینم”

(Fomani, 2015)

۸-کلمات کهن:

کلمات کهن به واژگانی اطلاق می‌شود که در زبان فارسی و گیلکی به مرور زمان کمتر مورد استفاده قرار گرفته‌اند و به نوعی به زبانی کلاسیک و باستانی تعلق دارند. شیون فومنی با به‌کارگیری این کلمات کهن در اشعار خود، تلاش کرده است تا ارتباطی با ادبیات کلاسیک فارسی و فرهنگ‌های باستانی برقرار کند. این کلمات کهنه به شعر او عمق تاریخی و فرهنگی می‌بخشند و به‌طور خاص، به حفظ و احیای زبان و فرهنگ بومی گیلان کمک می‌کنند.

نمونه: "هر شقایق، رستم چاه شغادِ خاک بود زخم‌های خونچکانش لاله آسا می‌گریست"

(Fomani, 2015)

نمونه: "چون ابر بهاری، در دل می‌بارد طوفان‌های کهن، یادگار نیاکان است"

در این شعر، واژه "ابر بهاری"، "طوفان‌های کهن"، "شقایق"، "رستم" و "شغاد" به‌طور نمادین و با استفاده از زبان کهن، به تصویر کشیدن طبیعت و میراث فرهنگی پرداخته شده است.

۹- کاربرد افعال به شیوه کهن:

افعال به شیوه کهن به افعالی اطلاق می‌شود که در گذشته در زبان فارسی رایج بوده‌اند اما در زبان معاصر کمتر استفاده می‌شوند. شیون فومنی از این افعال برای افزودن رنگ و بوی کلاسیک به شعرهای خود بهره می‌برد و از این طریق به تقویت حس تاریخی و فرهنگی اشعارش کمک می‌کند.

نمونه: "هرگز نمی‌رود، در دل من آن نغمه‌های خوش که بر دل من گشاد، در روزگاران کهن"

در اینجا، فعل "نمی‌رود" و "گشاد" به‌طور کهن به کار رفته‌اند و به عمق احساسات شاعر و ارتباط آن با زمان‌های گذشته اشاره دارند.

۱۰- کاربرد ترکیبات نو و بدیع:

شیون فومنی به‌طور مداوم از ترکیبات نو و بدیع برای خلق تصاویر جدید و اصیل در اشعارش بهره می‌برد. این ترکیبات، که شامل ترکیب‌های غیرمنتظره و ابتکاری از واژگان است، به اشعار او تازگی و خلاقیت می‌بخشند و به‌طور خاص، احساسات و مفاهیم را به شکلی منحصر به فرد و تازه بیان می‌کنند.

نمونه: "چشمانت، دو دریای در هم پیچیده‌اند و من، در دل این دریاها غرق شده‌ام"

در این شعر، ترکیب نو "دریای در هم پیچیده" تصویر جدید و بدیعی از چشمان معشوق را به تصویر می‌کشد و به خلق تصویری تازه و شاعرانه کمک می‌کند.

نمونه: "خزان، کشید نخِ بخیهٔ کتابم را ورق ورق همه برگم به باد رفت دگر"

(Fomani, 2015)

در اینجا ترکیب نو "نخِ بخیهٔ کتاب" و "ورق ورق" تصویر بکری از "زندگی شاعر" است.

۱۱- ترکیب کلمات کهن و بدیع:

شیون فومنی همچنین به‌طور خلاقانه‌ای کلمات کهن و ترکیبات نو را در اشعار خود به‌کار می‌برد. این کار به او این امکان را می‌دهد که پیوندی میان سنت و نوآوری ایجاد کند و به اشعارش ابعاد جدیدی ببخشد.

نمونه: "سحرگاهان، در دل کهن چمن‌زار نوای نغمه‌های گم‌شده در باد، می‌پیچد"

در اینجا، ترکیب کلمات کهن مانند "سحرگاهان" و "چمنزار" با ترکیب‌های نو و بدیع مانند "نغمه‌های گم‌شده" به‌طور خلاقانه‌ای ترکیب شده است.

نمونه: "بیستون، مضمون شیرینی ندارد شوخ من! مو شکاف حیرت آمد، تیشه فرهادی ام"

(Fomani, 2015)

در کنار هم قرار گرفتن واژگان کهن "بیستون"، "شیرینی" و "تیشه فرهاد" با ترکیب‌های نو و بدیع "مضمون" و "مو شکاف حیرت" تصویری زیبا و ظریف از عشق شاعر را به نمایش می‌گذارد و آن را برتر از عشق‌های مشهور کهن وصف می‌کند.

۱۲- تأثیر بر معنای شعر:

استفاده از کلمات کهن و افعال به شیوه کهن، به همراه ترکیبات نو، به اشعار شیون فومنی کمک می‌کند تا لایه‌های معنایی عمیق‌تری پیدا کنند. کلمات کهن به ایجاد حس تاریخی و فرهنگی کمک می‌کنند، در حالی که ترکیبات نو به شعرهای او تازگی و اصالت می‌بخشند. این ترکیب، به اشعار او ابعاد معنایی بیشتری می‌دهد و به خواننده این امکان را می‌دهد که به تفکر و تأمل بیشتری بپردازد. شیون فومنی با استفاده از کلمات کهن، افعال به شیوه کهن، و ترکیبات نو و بدیع، به خوبی توانسته است تعادل میان سنت و نوآوری را در اشعار خود برقرار کند. این ویژگی‌ها به او کمک کرده‌اند تا اشعاری خلق کند که هم از نظر تاریخی و فرهنگی غنی هستند و هم از نظر زبانی و معنایی جدید و نوآورانه. به‌طور کلی، این ترکیب از عناصر سنتی و مدرن در اشعار او، نشانه‌ای از خلاقیت و مهارت او در ایجاد سبکی منحصر به فرد و تأثیرگذار در شعر فارسی و گیلکی است.

سبک شناسی نحوی

در علم نحو از چگونگی ترتیب و چیدمان واژه‌ها و همنشینی آن‌ها در ترکیب جمله‌های زبان بحث می‌شود. "معناشناسی روابط موجود میان صورت‌های زبانی و پدیده‌های هستی را بررسی می‌کند. بدین معنا که چگونه واژه‌ها و جمله‌ها با اشیاء و رخدادها ارتباط می‌گیرند. در این رویکرد صحت و سقم روابط موجود میان صورت‌های زبانی و وضع موجود در جهان بیرون، بدون در نظر گرفتن گوینده و شنونده مطالعه می‌شود. اما کاربردشناسی رابطه میان صورت‌های زبانی و کاربران آن‌ها را مطالعه می‌کند." (Yule et al., 2012).

چیدمان طبیعی و نشاندار جمله

چیدمان طبیعی واژه‌ها در ترکیب جمله در هر زبانی ساخت‌های بینشان را بار می‌آورد؛ هر نوع تغییر در هنجار طبیعی و نحو پایه عمومی زبان، نشان دهنده نوعی تغییر در جایگاه یک عنصر و مفهوم در اندیشه و تفکر ذهنی گوینده است. در واقع هر ترتیب و نظم از واژه‌ها در جمله بیانگر نوعی از انتظام و همنشینی مفاهیم در ذهن است. برهم خوردن این همنشینی و نوعی تفاوت و بیرون شدن از نظم آشنا و همگانی و معمول را نشان می‌دهد. در اشعار فومنی، بیشتر جمله‌ها نظم غیرطبیعی دارند و باعث شیوه بلاغی در سخن گردیده است. در ذیل به چند مورد اشاره می‌شود:

جا به جایی و تقدّم فعل:

"چای است و شالی و رنج در چاشت بند باران
قد می‌کشد ترانه از کاکل سیاووش"

(Fomani, 2015)

جا به جایی قید:

“کی به بندم تواند کشد باد صید رم کرده را دام صیاد؟!”

(Fomani, 2015)

پیوند سبک با وجهیت

وجهیت یا “مدالیته” یکی از مسایل مورد توجه در سبک شناسی لایه نحوی اثر ادبی است. وجهیت تعیین کننده میزان قطعیت، اطمینان و باور گوینده است. بدین معنا که گوینده میزان درستی و واقعی بودن یا نبودن محتوای گزاره‌ای جمله را با وجه کلام مشخص می‌کند. وجهیت در فعل، صفت و قید بازتاب می‌یابد.

وجه خبری:

“می‌وزم از کاکل زنه‌ار و هان! خیزرانم می‌نوازد، بی‌دهان”

(Fomani, 2015)

وجه امری:

“بشنوید: از نی بُنان، نایی ترم وز سپهر ناله، مینایی ترم”

(Fomani, 2015)

وجه التزامی:

“خاک، می‌خوردت که سُنبل آورد شاخه‌های شعر، بلبل آورد”

(Fomani, 2015)

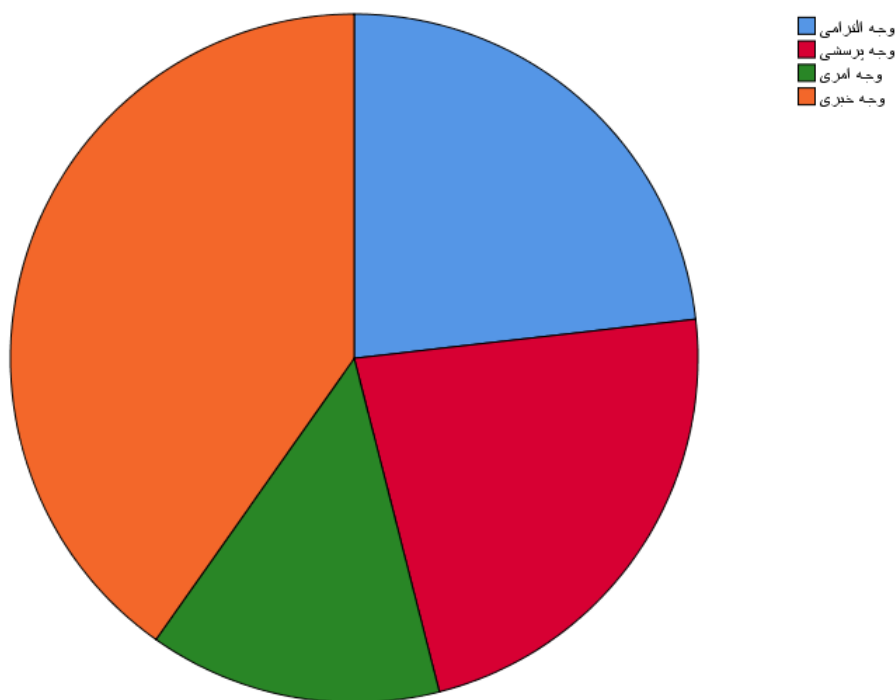
وجه پرسشی:

“چیست این نقص؟، این به یکتایی، دویی با “من” هم، آن “منی” را، این “تویی!”

(Fomani, 2015)

شکل ۱

بسامد انواع وجوه فعل

-سطح فکری

سطح فکری در اشعار شیون فومنی بیانگر عمق اندیشه‌ها و دیدگاه‌های او نسبت به مسائل مختلف زندگی، اجتماع، و انسانیت است. شیون فومنی، به‌عنوان شاعری متعهد و انسانی اندیشمند، در اشعار خود به‌گونه‌ای به موضوعات مختلف می‌پردازد که هم‌زمان با بیان احساسات و عواطف، به لایه‌های عمیق‌تری از فکر و تأمل راه می‌برد. در ادامه، به بررسی سطح فکری در سبک‌شناسی اشعار شیون فومنی می‌پردازیم.

۱- اندیشه‌های اجتماعی و سیاسی:

شیون فومنی در بسیاری از اشعار خود به مسائل اجتماعی و سیاسی زمان خود پرداخته است. او به‌عنوان شاعری متعهد، از دغدغه‌های مردم سخن می‌گوید و به نقد نابرابری‌ها، فساد، ظلم و ستم اجتماعی می‌پردازد. این جنبه از سطح فکری اشعار او، بازتاب‌دهنده حساسیت اجتماعی و نگاه انتقادی او به وضعیت موجود است.

نمونه: "زخم‌های مردم این دیار، هرگز درمان نشد که دردها عمیق‌تر از زخم‌ها بودند"

در این شعر، شیون فومنی به مشکلات و دردهای اجتماعی اشاره می‌کند و از ناتوانی جامعه در حل این مشکلات سخن می‌گوید.

۲- انسان‌گرایی و توجه به ارزش‌های انسانی:

یکی از موضوعات مهم در سطح فکری اشعار شیون فومنی، انسان‌گرایی و توجه به ارزش‌های انسانی است. او به‌طور مداوم به ارزش‌هایی مانند عشق، محبت، همدلی، و احترام به دیگران تأکید می‌کند. این موضوعات نشان‌دهنده باور عمیق او به کرامت انسانی و اهمیت روابط انسانی در زندگی است.

نمونه: "در این جهان سرد و بی‌روح، تنها عشق است که ما را گرم نگاه می‌دارد"

این شعر به تأکید بر اهمیت عشق و محبت در میان انسان‌ها اشاره دارد و نشان‌دهنده نگاه انسان‌گرایانه شاعر است.

۳- توجه به مسائل وجودی و فلسفی:

شیون فومنی به مسائل وجودی و فلسفی نیز در اشعار خود می‌پردازد. او درباره موضوعاتی مانند مرگ، زندگی، معنای زندگی، و سرنوشت انسان تفکر می‌کند. این جنبه از اشعار او نشان‌دهنده تأملات عمیق و فلسفی او درباره جایگاه انسان در جهان است.

نمونه: "زندگی چیست جز یک خواب که با بیداری پایان می‌یابد؟"

در این شعر، شاعر با طرح پرسشی فلسفی درباره زندگی و مرگ، به ناپایداری و گذرای بودن زندگی و به معرفت رسیدن البته دیر هنگام! اشاره می‌کند.

۴- ارتباط با طبیعت و محیط زیست:

طبیعت در اشعار شیون فومنی جایگاه ویژه‌ای دارد. او از طبیعت نه تنها به عنوان عنصری زیباشناختی، بلکه به عنوان نمادی از زندگی، تازگی، و پیوند انسان با محیط اطرافش استفاده می‌کند. سطح فکری اشعار او در این زمینه شامل نگاهی عمیق به رابطه انسان با طبیعت و تأمل بر اهمیت حفاظت از آن است.

نمونه: "حس نزدیکی آهو بوده ام با خون دشت در میان حلقه آب و علف بنهادی ام"

(Fomani, 2015)

نمونه: "درختان خاموش‌اند اما صدای آن‌ها در قلب من طنین‌انداز است"

این شعر نشان‌دهنده تأمل شاعر بر پیوند انسان با طبیعت و نزدیکی شاعر با آن و اهمیت ارتباط با آن است.

۵- تأمل بر رنج و درد انسانی:

رنج و درد انسانی یکی از موضوعات محوری در سطح فکری اشعار شیون فومنی است. او به طور مداوم به مصائب و مشکلات انسان‌ها اشاره می‌کند و از طریق اشعار خود، سعی دارد به درک و همدلی با دیگران بپردازد. این نگاه به رنج و درد، نشان‌دهنده حساسیت بالای شاعر نسبت به تجربه‌های مشترک انسانی است.

نمونه: "دل‌های شکسته، قصه‌های ناگفته دارند که هرگز شنیده نمی‌شوند"

در این شعر، شاعر به رنج‌های نهفته در دل‌های انسان‌ها اشاره می‌کند و از عمق دردهای پنهان سخن می‌گوید.

۶- انتقاد از زندگی مدرن و ماشینی:

شیون فومنی همچنین به انتقاد از زندگی مدرن و ماشینی پرداخته و از فاصله‌ای که این نوع زندگی با ارزش‌های انسانی و طبیعی ایجاد کرده، سخن می‌گوید. او از بی‌روحی و بی‌احساسی دنیای مدرن انتقاد می‌کند و ما را به بازگشت به ارزش‌های اصیل و طبیعی دعوت می‌کند.

نمونه: "در این شهر شلوغ و بی‌روح، دلم برای صدای باد در دل کوه‌ها تنگ شده است"

نمونه: "پیدا نشد هر چه کردم، دیگر کجا را بگردم؟ آخر خیابان این شهر شهر، یک چشم‌گیرا ندارد!"

(Fomani, 2015)

این شعر انتقادی از زندگی شهری و مدرن است که شاعر آن را در مقابل طبیعت و سادگی قرار می‌دهد.

۷- تأکید بر هویت فرهنگی و بومی:

یکی از دیگر از ویژگی‌های سطح فکری اشعار شیون فومنی، تأکید بر هویت فرهنگی و بومی است. او با بهره‌گیری از زبان گیلکی و توجه به فرهنگ و آداب و رسوم محلی، به برجسته‌سازی هویت بومی خود می‌پردازد. این نگاه به هویت، نشان‌دهنده پیوند عمیق شاعر با ریشه‌های فرهنگی‌اش است.

نمونه: “علف، تو بودی و من آهوانه در این دشت به هر گیاه که رسیدم، توهمت دیدم”

(از تو برای تو: ۴۱)

نمونه: “گوش من، صدای باران و بوی خاک خیس خورده است”

این شعر با اشاره به عناصر محلی و طبیعی، به هویت بومی شاعر اشاره دارد.

۸- نگاه به سرنوشت و تقدیر:

شیون فومنی در اشعارش به موضوع سرنوشت و تقدیر نیز می‌پردازد. او به رابطه انسان با سرنوشت خود و همچنین به مفهوم تقدیر و نقش آن در زندگی انسان‌ها توجه دارد. این موضوعات نشان‌دهنده تأملات او بر جایگاه انسان در جهان و نقش او در تعیین مسیر زندگی است.

نمونه: “سرنوشت چون بادیست که ما را به هر سو می‌برد، اما آیا ما می‌توانیم بادبان‌ها را تنظیم کنیم؟”

این شعر با طرح پرسشی درباره نقش انسان در مواجهه با تقدیر، به تأمل در این باره می‌پردازد.

سطح فکری اشعار شیون فومنی بازتاب‌دهنده دیدگاه‌های عمیق و چندلایه‌ی او نسبت به مسائل مختلف انسانی، اجتماعی، و فلسفی است. او با نگاه انتقادی به جامعه، تأمل بر مسائل وجودی، و توجه به ارزش‌های انسانی و طبیعی، اشعاری خلق کرده که نه تنها از نظر احساسی تأثیرگذار هستند، بلکه به تأمل و تفکر عمیق در مخاطب منجر می‌شوند. سطح فکری اشعار او، از او شاعری متفکر و متعهد ساخته است که به دنبال ارائه‌ی تصویری واقعی و انسانی از جهان پیرامون خود است.

نتیجه‌گیری

شعر شیون رنگ محیط زندگی و منطقه‌ی او را دارد؛ این شاعر خطه شمال به خوبی توانسته است طبیعت و منطقه شمال را همچون جنگل، دریا، باران، هوای مه آلود و... را در شعر خود بازتاب دهد. شعر او منعکس‌کننده محیط زندگی و جامعه اوست. همچنین سنتها و مراسم و آداب و رسوم و فرهنگ بومی شمال به زیبایی در شعر او انعکاس یافته است. چنانکه ملاحظه می‌شود آداب و رسوم به کار رفته نمود مکان‌های مختلف منطقه و ضرب‌المثل در اشعار شیون فومنی بسیار به کار برده شده و رنگ منطقه‌ی شمال را دارد.

زبان امروزی و محاوره‌ای و معاصر از مهمترین وجوه نوگرایی زبانی شیون در اشعارش است؛ زبان غزل او هم راستا با غزل‌های معاصر، نوآوری‌های عدیده‌ای را در این ساحت، تجربه کرده است و زبانی زنده و جاندار و معاصر است. کاربرد واژگان امروزی و واژگان محاوره و گفتاری در اشعار فومنی نیز چون دیگر شاعران، سبب عامه‌پسندی و ارتباط صمیمانه با مخاطب معاصر شده است و تأثیر و گیرایی و محبوبیت اشعارش را رقم زده است. کاربری این زبان سبب شده تا مخاطب با شاعر احساس نزدیکی کند و این زبان، برقراری رابطه را تسهیل می‌بخشد و در بلاغت و رسایی کلام نقش دارد. دخالت عناصر بومی و محیطی گیلان در ترکیب‌سازی‌های او یکی از مهمترین ویژگی‌های شعری اوست.

آنچه که به سطح ادبی غزل‌های فومنی برجستگی بخشیده، توجه شاعر به کاربرد فراوان ترفندهای بدیع معنوی از قبیل: تناسب، تضاد، تلمیح و ارسال‌المثل و صورت‌های خیالی چون: تشبیه، استعاره، کنایه و جاندارانگاری می‌باشد. شاعر توانسته تا با استفاده از این تمهیدات بلاغی از یک سو جنبه ادبی سخن خویش را تقویت کند و به اجزای آن هماهنگی خوبی بخشد و از طرف دیگر فکر و اندیشه خویش را با

استمداد از این مؤلفه‌ها به مخاطب انتقال دهد. او در زمینه ترکیب سازی، شاعری تواناست. ترکیبات پارادوکسیکال را می‌توان از مهمترین ابعاد زیبایی شناختی زبان او به حساب آورد که در شعر او پرکاربردند و زیبایی و تأثیر سخن را دو چندان کرده‌اند. مجموعه این نوآوری‌ها و تناسبات و هماهنگی در کاربرد واژه‌ها و ترکیب سازی‌ها و کاربرد ترکیبات متناقض‌نما، خصلت زیبایی شناختی زبانی شعر او را تقویت کرده‌اند و به نوعی یادآور سبک شعری بیدل دهلوی و صائب تبریزی است. البته شعر و غزل او دلنشین است و جذاب و پیچیدگی‌های سبک هندی را ندارد.

شیون فومنی با ترکیب وزنی دقیق و استفاده از بحرهای سنتی در اشعار فارسی و گیلکی، توانسته است اشعاری خلق کند که از نظر موسیقی بیرونی بسیار قوی و تأثیرگذار هستند. این ویژگی‌ها، او را به یکی از شاعران برجسته و ماندگار در تاریخ ادبیات ایران تبدیل کرده است. قافیه‌های مورد استفاده در اشعار شیون معمولاً ساده، روان و هماهنگ با زبان روزمره هستند. او از قافیه‌های پیچیده یا دشوار که ممکن است به روانی شعر لطمه بزنند، پرهیز می‌کند. قافیه‌ها در اشعار گیلکی شیون، با توجه به گویش و تلفظ محلی، به شکلی طبیعی و بی‌تکلف قرار می‌گیرند. شیون فومنی در برخی از اشعار خود، به شکلی هنرمندانه از ترکیب قافیه و ردیف استفاده می‌کند. این ترکیب، علاوه بر افزودن به موسیقی شعر، به انسجام ساختاری و معنایی شعر نیز کمک می‌کند.

موسیقی کناری (قافیه و ردیف) در اشعار شیون فومنی نقش بسزایی در ایجاد هماهنگی و زیبایی اشعار دارد. این موسیقی، به همراه موسیقی بیرونی (وزن و بحر)، به اشعار او قدرت و تأثیرگذاری می‌بخشد. شیون فومنی با استفاده از این عناصر، اشعاری خلق کرده که نه تنها از لحاظ محتوا غنی هستند، بلکه از نظر موسیقایی نیز گوش‌نواز و دلنشین‌اند و در بسیاری از لحظات و جاها شعر او همچون آب روان و جاری درون جویباران است که با بارش باران ترنمی گوش‌نواز و دلنواز ایجاد می‌کند و باعث حفظ روح و وجود مخاطب می‌گردد. این ویژگی‌ها، شیون فومنی را به یکی از شاعران برجسته و تأثیرگذار در شعر فارسی و گیلکی تبدیل کرده است.

واژگان و سبک لغوی در اشعار شیون فومنی، یکی از مهم‌ترین جنبه‌های شعری او است که نشان‌دهنده پیوند عمیق او با فرهنگ، زبان و طبیعت منطقه گیلان است. سبک واژگان در اشعار او به گونه‌ای است که می‌تواند به زیبایی مضامین اشعار او را منعکس کند و تأثیرگذاری آن‌ها را افزایش دهد مانند: استفاده از زبان گیلکی و محلی، ترکیب واژگان محلی با واژگان فارسی، استفاده از واژگان ساده و روزمره، بهره‌گیری از واژگان طبیعی و محیطی، استفاده از استعاره‌ها و تشبیهات ساده. کاربرد زبان عامیانه در اشعار شیون فومنی یکی از ویژگی‌های برجسته و مهم سبک‌شناسی او به شمار می‌آید. این شاعر گیلانی با بهره‌گیری از زبان محاوره‌ای و عامیانه توانسته است پیوندی نزدیک‌تر و صمیمی‌تر با مخاطبان خود برقرار کند. استفاده از این زبان در اشعار او نشان‌دهنده تلاش برای حفظ هویت محلی و فرهنگی، و همچنین تأکید بر اصالت و ریشه‌های مردمی شعر است.

محورهای گفتمانی، چون: اندیشه‌های اجتماعی و سیاسی، انسان‌گرایی و توجه به ارزش‌های انسانی، توجه به مسائل وجودی و فلسفی، ارتباط با طبیعت و محیط زیست، تأمل بر رنج و درد انسانی، انتقاد از زندگی مدرن و ماشینی، تأکید بر هویت فرهنگی و بومی، نگاه به سرنوشت و تقدیر و ... از موضوعات مهمی است که در سطح فکری شیون فومنی دیده می‌شود.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Fomani, S. (2015). *Az To Baraye To* (Vol. Volume 3). Tehran: Nashr-e Salas.
- Haqshenas, M. A. (1991). *Maqalat-e Adabi va Zaban Shenakhti*. Tehran: Niloufar.
- Mahyar, A. (2006). *Orooz-e Farsi: Shiveh-i No baraye Amuzesh-e Orooz va Qafieh*. Tehran: Ghatreh.
- Mohseni, A. (2003). *Radif va Musiqi-e She'r*. Mashhad: Ferdowsi University Publications.
- Shafiei Kadkani, M. R. (2007). *Soor-e Khayal dar She'r-e Farsi*. Tehran: Nashr-e Agah.
- Shafiei Kadkani, M. R. (2019). *Musiqi-e She'r* (19th ed.). Tehran: Nashr-e Agha.
- Shamisa, S. (2002). *Ashnaei ba 'Orooz va Qafieh*. Tehran: Ferdows.
- Shamisa, S. (2019). *Negahi Tazeh be Badih* (2nd ed.). Tehran: Nashr-e Mitra.
- Yule, G., Amouzadeh, M., & Tavangar, M. (2012). *Karbord Shenasi-e Zaban*. Tehran: Samt.